

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr.
a treia-oraă 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popășii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumerează și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază
Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiuni.

Chestiunea națională.*

L'école historique en matière de droit public est sortie d'une réaction contre la révolution française.
A. Sorel.

III.

Creдем că fiecare cetitor de bună credință, fie nu numai Român, ci chiar străin, va trebui să admită, că pretențiunea cardinală a Românilor de peste munți: pretențiunea lor autonomistă în cadrul imperiului din care ei fac parte, a fost și este de fapt la baza politicii lor, că această tendință spre autonomie are deja o vechime de 150 de ani, și este împărțită de întregul popor românesc din Transilvania și Ungaria.

Dar' este oare sau nu legitimă această pretențiune politică?

Nu ne-am ocupa cu această chestiune dacă nu am ști, că au fost și sînt între Români oameni, cari au crezut și cred, că această aspirație autonomistă nu are nici o basă de drept în trecutul Românilor de peste munți, nici în condițiunile lor prezente, și că astfel accentuarea principiului autonomist este o exagerație, o pornire radicală fără o basă de drept și fără șanse de izbândă. Această considerație se face mai ales în legătură cu alta, și anume: că Români luptând pentru autonomie exasperează pe Maghiari, ear' acestia, avînd o pozițiune politică tare, refuză Românilor până și cele mai elementare și legitime concesii, pe care de sigur nu le-ar refuza, dacă Români ar abdica de pretențiunea lor autonomistă. Chestiunea de a se ști, dacă aspirațiile Românilor sînt sau nu legitime, s'ar preta la o prea interesantă teză doctorală, — dar' în politica practică valoarea unei discuțiuni asupra acestei chestiuni e foarte relativă.

Români de peste munți susțin, că pretențiunile lor autonomiste sînt legitime. Unii Români, și Maghiarii toți, fără excepție, tăgăduesc aceasta. Am pute trasa foarte scurt această chestie, întrebînd: care ar fi să fie forul obiectiv și competent care ar avè să aducă o hotărîre în această chestie?! Nu este un asemenea for? Atunci toată chestiunea „legitimității” cade dela sine. Dar' chestiunea aceasta prezentă un interes din alt punct de vedere.

Români de peste munți, în imensa lor majoritate, nu numai că cred, ci ei sînt pe deplin convinși, că aspirațiunile lor sînt pe deplin legitime.

Ziarele și cele mai multe publicațiuni ale lor sînt pline de argumente în această privință.

Dar' s'ar pute zice, că argumentațiunea istorică a Românilor pentru revendicarea autonomiei principatului Transilvaniei nu se bazează pe fapte destul de concludente, și că astfel această argumentațiune nu e destul de „convingătoare”.

Ei bine, toată lumea știe, că d. e. Boemia, Moravia și Silesia formau până la anul 1525 un regat independent sub coroana lui Wenceslaw, și astfel astăzi dreptul de stat al Boemiei, drepturile istorice ale poporului ceh (sau boem), pretențiunile acestui popor de a restabili regatul boem nu pot fi contestate cu oare-care temei serios.

Cu toate acestea, cercurile hotărîtoare din Austria au refuzat consecvent a recunoaște „legitimitatea” politicii boeme, care cerea și cere restabilirea dreptului public al regatului boem.

Dar' factorii politici din Austria, ca cei din Ungaria, au refuzat a recunoaște această legitimitate nu pentru-că ea nu ar fi evidentă, ci pur și simplu pentru-că acestor factori nu le vine la socoteală politica Cehilor și astfel nu vor să-i recunoască momentul legitimității.

Din același motiv nu vor nici Maghiarii să recunoască, că revendicările autonomiste ale Românilor ar fi legitime.

Dacă ar fi deci, că politica românească de peste munți se se orienteze

după vederile Maghiarilor sau chiar a cătorva Români în ceea-ce privește caracterul ei legitim sau ilegitim, e evident, că Români din Transilvania nu ar mai face politica lor, ci politica altora.

Prin urmare, în punctul legitimității politice lor, Români de peste munți nu pot se admite, și ei nici nu admit alte considerațiuni și aprecieri juridice, decât pe ale lor proprii.

Ei pretind o situațiune autonomă, și au convicțiunile lor de drept în acest punct, altora nu le rămîne, decât se țină seamă de aceste convingeri.

Prin urmare, zădarnic am căuta noi Români din regat să influențăm politica de peste munți în sens anti-autonomistic — căci nu am pute reuși.

Datoria noastră este să evităm a slăbi pozițiunea Românilor de peste munți, să nu ne atingem de sanctuarul convingerilor lor, de drepturile pe cari ei le reclamă, și pentru a căror realizare ei luptă și suferă din generație în generație timp de 150 de ani.

Mai mult: datoria noastră patriotică este, să căutăm a înțelege punctul lor de vedere, și să-l fortificăm noi înșine cu argumente de altă ordine, pentru-că astfel se ridicăm moralul celor-ce luptă, și să-i putem sprigini și noi în fața lumii civilizate, când adversarii lor maghiari pretextează motive ilegite în aspirațiile Românilor ori de câte-ori vor să justifice măsuri de violență față de acești din urmă.

Dar' dacă Români de peste munți, popor sărac și strivit, se cred în drept a lupta pentru drepturi de autonomie, cu cât mai convinși trebuie să fim noi despre legitimitatea aspirațiunilor lor, noi, cari creșcuți sub influența Franței, ne-am adăpat la izvoarele ideilor moderne ale libertății și independenței popoarelor? Nu am fi nici Români, nici mai ales latini, dacă am cere și noi pergamente vechi și îngălbenite, ca să ne putem convinge astăzi despre legitimitatea unor aspirații politice, care în definitiv nu sînt decât rezultanta civilizațiunii moderne și a deșteptării generale a popoarelor.

Popoarele sînt compuse din indivizi, ear' dacă principiile egalitare și liberale s'au pus în practică, pe cât sau pus, pentru indivizi consecința logică reclamă ca aceste principii să fie aplicate și la grupurile de indivizi: la popoare întregi.

De când făclia culturii moderne a luminat și a trezit forțele latente ale masselor și a făcut din robul de odinioară om liber și stăpîn pe faptele sale, individ autonom, de atunci s'a trezit și în popoare tendința spre libertate colectivă, spre autonomia lor.

Această tendință nu are nevoie de „drepturi istorice”, ca să fie recunoscută în lumea oamenilor culți și de bună credință, drept o tendință legitimă a fiecărui popor odată deșteptat din letargia medievală.

Români de peste munți siluți se lupte într-o atmosferă de absolutism, învoacă și ei, ca să convingă pe adversarii lor, motive istorice pentru revendicările lor naționale. Ei le invoacă însă, nu pentru-că nu ar avè la îndemână alte motive mai raționale și mai moderne, ci pentru-că statul în care ei trăiesc este un stat, care se găsește în sfera culturii germane, ear' Germanii au obiceiul de a căuta fundamentul drepturilor moderne în colbul arhivelor istorice.

Din acest colb istoric a eșit dreptul de stat al Ungariei și dualismul, nenorocirea Românilor.

Nicăiri în lume nu s'a făcut mai multă paradă cu teoria „drepturilor istorice” ca în Austro-Ungaria, și nicăiri n'au fost mai mult strivite și călcate în picioare aceste drepturi ca în Austro-Ungaria.

Când principiul naționalităților încep să arunce valuri-valuri de pretențiuni naționale și existența Ungariei poli-naționale se pare o chestiune deschisă atunci contele Széchenyi, un vechiu conservator maghiar, lansa prin anii 60, în reichsrath-ul din Viena celebra teorie despre „naționalitățile istorico-politice”,

făcînd adecă o distincțiune între naționalități cu un „trecut istorico-politic” și deci îndreptățite la o viață politică în prezent — și între naționalități simple fără asemenea blasoane istorice și deci lipsite de drepturi la o viață națională.

În așa numita Diplomă de Octomvrie (1860) împăratul recunoaște teoria drepturilor istorice, și de atunci aproape toate naționalitățile din Austro-Ungaria caută a pune în concordanță principiul de naționalitate cu dreptul istoric.

Firește, că întocmai ca Maghiarii și Români, Croații, Cehii drepturile lor istorice, dar' toate aceste drepturi istorice au rămas literă moartă, cât timp ele nu aveau razim, decât în „documente”, ori-cât de veridice și ori-cât de neîndoioase ar fi ele. Abia când construcțiunile și documentele istorice au fost spriginite pe forța vie a vre-unui popor, a început să intre și în detentorii puterii publice din Austria de atunci „convicțiunea” (sau mai pe românește: frica) despre „legitimitatea” aspirațiilor politice basate pe aceste hârtii.

Și aci se reduce valoarea practică a „legitimității” vre-unui principiu politic în Austro-Ungaria la chestiunea echilibrului de forțe.

Legitimă este ori-și-ce idee politică într'un stat constituțional, dacă aderenții acestei idei luptă în marginile legalității pentru îndeplinirea ei.

Astfel, în afară de considerantele istorice, faptul în sine, că Români de peste munți sînt un popor compact de 3 milioane de suflete, faptul, că acest popor susține și el cu sudoarea feții sale și cu sîngele fiilor sei imperiul din care face parte, și în fine faptul, că acest popor are conștiința personalității sale naționale — îi dau dreptul incontestabil a cere garanții reale, după buna sa chibzuință, pentru asigurarea existenței și pentru libera dezvoltare a individualității sale de națiune etnico-politică distinctă.

Formula practică a acestor garanții este principiul autonomist, ear' legitimitatea acestei pretențiuni e în afară de ori-și-ce discuție — pentru lumea imparțială.

Prin urmare, în chestiunea „legitimității” există un singur for și acesta este subiectiv, el residă: în sentimentul de drept al poporului respectiv.

Trebuie să ne simțim deci mândri, când ne gîndim la aspirațiunile politice ale Românilor din Transilvania, pentru-că ele ne dau nouă și lumii întregi o dovadă peremptorie, că ei sînt pîtrunși de un sentiment de drept desvoltat și lămurit.

Celebrul jurisprudent german Ihering zice cu drept cuvînt:

„Puterea unui popor este echivalentă cu puterea sentimentului seu de drept.

„A cultiva sentimentul național de drept înseamnă a îngrijii sănătatea etică și a mări puterea poporului.

„Dar' viața dreptului nu se manifestă, decât în luptă, ear' lupta pentru drept este lupta caracterului”.

Sibiu, 18 Noemvrie n.

Deschiderea parlamentului român. Corpurile legiuitoare române își vor ține prima ședință în 27 Noemvrie n., cu care se deshide prin mesagiul de tron noua sesiune parlamentară.

Altă destăinuire. Bismarck nu tace. A făcut o nouă destăinuire. *Neueste Nachrichten*, ziar inspirat tot de Bismarck, aduce știrea senzațională, că analog cu contractul ce a existat până la anul 1890 între Rusia și Germania, — a existat unul până la anul 1891 și între Italia și Rusia. Frumoasă triplă alianță, când două state, cari fac parte din ea, lucră pe sub mână în contra aliatului al treilea!

Supărarea patrioților. Cele petrecute în parlamentul austriac au pus pe gînduri pe patrioții nostri. În Budapesta domnește o consternație generală. În clubul liberalilor se țin sfaturi, se croesc planuri, se caută „nexul causal”, și nu se ajunge la nici un rezultat îmbucurător. Îndeeobi revoltați sînt „liberalii” nostri pentru critica aspră ce s'a făcut asupra alegerilor, în parlamentul austriac. Îi deare apoi și apărarea naționalităților, pentru-că în aceasta vîd ei o încu-ragiare a naționalităților și o desaprobară a modului cum sînt tractate din partea Maghiarilor. S'a fost luat hotărîrea, ca Bánffy să deie un comunicat oficios, în care să se desavueze toate declarațiunile făcute în parlamentul austriac, dar' mai tîrziu Bánffy a abandonat ideea aceasta, temîndu-se, că va ajunge și mai bine strlas la pîrețe. Ca totuși venitul patrioților să nu rămînă înecat în pieptul lor, s'a decis, ca *Nemzet* să sloboadă un *articul-răspuns* lui Baden. Despre cele întemplate în parlamentul austriac, raportăm la alt loc.

Din Blaj.

Sinodul archidieceșan.

— Raport special. —

Blaj, 18 Nov. n.

Am terminat raportul meu trecut cu ședința întâiu. La orele patru comisiunea administrativă terminîndu-și raportul, membrii sinodului s'au intrunit în a doua ședință.

Anticipiez aci întru a remarcă interesul deosebit cu care așteaptă cu toții hotărîrile sinodale.

În ședința aceasta s'a cetit și aprobat proiectul de regulament ce e de a se observa în ședințele sinodale; o lucrare de importanță, pentru-că o discuțiune s'ar tractată după merit.

S'a dat seamă apoi despre activitatea și purtarea preoților archidieceșani, cum și despre activitatea protopopilor pe baza rapoartelor oficioase. Resultatul a fost satisfăcător.

În legătură cu acestea s'a tractat și stadiul la care au ajuns procesele bisericești încredințate advocaților spre îndeplinire.

Un însemnat punct al desbaterilor din ședința aceasta l'a format însă discuția cu privire la taxele ce se încasează din partea protopopilor sub titlul de „sedule de cununie”. Afacerea aceasta a fost tractată de altcum și în diverse sinoade protopopești și hotărîrea adusă a fost conformă împregiurării locale. Ajunsă la sinod, chestiunea aceasta a fost resoltată în sensul, că taxa aceasta să fie susținută și pe viitor. Bine ar fi, dacă hotărîrea aceasta ar pute să fie și executată. Legile bisericești și mai cu seamă legea despre căsătoria civilă, au desechilibrat mult finanțele preoților și protopopilor și au demoralizat poporul credincios. Sinodul a fost necesitat din lipse financiare a accepta rezolvirea aceasta a chestiunii.

După închiderea ședinței a doua, preoții au mai rămas, spre a se înțelege cu privire la poziția ce ar fi să o iee față cu afacerea ajutorului regese, a subsidiului și a congruei. Resultatul hotărîrilor acestora a și ajuns apoi la valoarea în a treia ședință.

Scara a fost o reprezentațiune teatrală. S'a jucat piesa „Cărlanți” și s'a dat un concert, arangiat de diletanții din loc.

Mercuri, în 18 c., s'a ținut ședința a III-a. Dintre obiectele mai însemnate desbătute în ședința aceasta, mai însemnată a fost desbătarea referitoare la ajutorul regesc. E știut anume, că preoțimea din archidieceșă primă sub titlul de mai sus, în fiecare an 18.000 fl., pe cari apoi ordinariatul îi împărțea preoților după buna sa chibzuială. Anul acesta subsidiul a fost subtras, și pe lângă toate reprezentațiunile consistorialului, ministrul a denegat extradarea acestor bani. După cetirea tuturor actelor referitoare la chestiunea aceasta, sinodul a aprobat întru toate pașii întreprinși de consistor, i-a declarat de ai sei și a decis să se facă o nouă remonstrațiune ministerului pentru extradarea sumei acesteia. În legătură cu aceasta s'a decis, ca și bagatelul de 6700 fl., pe cari ministrul de culte l'a împărțit sub titlul de subvențiune pentru despăgubirea preoților, cau-

să prin luarea matriculelor, să nu se merge primească, decât așa, că despăgubirea aceasta să se trimită ordinariatului, care o va împărți cui va voi și în suma cu care va afla de cuviință. Chipul, cum banii acestia au fost împărțiti de ministru anul acesta, s'a făcut într'un mod reprobabil și demoralizător.

Măne probabil se vor încheia ședințele.

Din parlamentul austriac.

Abzicerea pactului vamal.

Propunerea deputărilor *Pattai* și *Luenger* de cuprinsul, că „pactul vamal și comercial legat cu Ungaria, care se termină cu finea anului 1897, să fie abzis imediat”, — după-cum am amintit în numărul de ieri, — a fost primită din partea reichsrathului austriac cu unanimitate de voturi, după-ce a fost spriginată chiar și de ministrul de comerțiu, baronul *Glans*. Dăm astăzi următoarele amănunte despre decurgerea acestei ședințe însemnate a reichsrathului, care a avut loc Luni, în 10 Noemvrie n.

Se pune la ordinea zilei propunerea numiților deputați și se dă cuvîntul deputatului *Pattai*, care zice, că simburile monarchiei e încă tot Austria, și că Austriacii nu vor ceda dreptul de conducere Maghiarilor. Soartea Austriei nu atrnă dela puterile de peste Leitha, cu atât mai puțin dela guvernul, care domnește aci acolo! Roagă, ca propunerii făcute să i-se recunoască și să se admită urgența.

Ministrul de comerțiu *Glans* explică cuprinsul contractului. În înțelesul §-lui 23 contractul vamal cu Ungaria trebuie abzis cu finea anului penultim, adică al 9-lea. Dacă nu se face abzicere, contractul rămîne în putere pe alți zece ani. Ministrul crede, că va limpezi impresiunea, care a provocat înaintarea acestei propuneri de urgență, când declară: că guvernul consideră prelungirea tacendă a pactului actual pe alți 10 ani, ca scoasă cu totul din combinație. (Aprobări.) După ținuta de până acuma a guvernului, aceasta nici nu putea fi trasă la îndoială. E lucru cunoscut, că pertractările cu regimul unguresc au dus la o perfectă înțelegere asupra noului pact, care va cuprinde în sine o serie întregă de modificări dorite; și nu alte împregiurări formează pedecă, că aceasta înțelegere între cele două guverne nu poate fi ratificată din parte legislativă, decât numai aceea, că lucrul acesta nu se poate întempla înainte de ivirea terminului de abzicere. Aceasta formează un incident neplăcut pentru guvern, prin care însă nu se alterează întru nimica punctul de mînecare principiar al guvernului. Ca din neobservarea terminului de abzicere, să nu se nască urmări grele de drept, ne stau desie două cai. Întăiu, calea cea mai simplă, abzicerea, și a doua, calea mai complicată și care cere învoirea legislativă, adică satorirea unor dispozițiuni provisorii. Fiindcă parlamentul ungar nu e intrunit, și fiindcă chiar și după intrunire, atât acolo cât și aici, va fi prea scurt timpul, — trebuie să ne decidem pentru prima eventualitate. Abzicerea se va face dară încă înainte de expirarea anului acestuia. (Aprobări.)

Dr. *Halovich* crede, că după declarațiunea ministrului, propunerea lui *Pattai* a devenit superflua. Altcum declară în numele partidului seu, că pactul cu Ungaria nu-l voește, și e pentru abzicere. (Aprobări.)

Dr. *Kramar* asemenea crede, că propunerea nu mai are înțeles. Ambele țeri au datorința a veghia, ca să nu fie scurcate în drepturi și în interese. Vorbind despre cearta din ziare, constată cu plăcere, că guvernul unguresc nu e părtaș la atacurile hasardate. Cei de peste Leitha — zice oratorul — ar trebui să se țină cont de împregiurări, și nu e nici o necesitate, ca abzis aflător între noi — Maghiarii să l' facă și mai mare. În numele liberalismului a fost provocat guvernul nostru din partea lor, ca să grijească să nu se desvoalte trebile astfel cum se desvoaltă. În numele liberalismului — pentru-că și noi sîntem liberali și democrați, — trebuie să protestes în contra obiceiului de dincolo, a nu vedea alta în liberalism decât poliție și gendarmerie. (Aprobări.)

În contra curentului, în contra aspirațiilor naționale nu se află oare alt ajutor decât poliția? Ciudat liberalism; și eu mă bucur, că deși lumea întregă nu ne con-

* V. zi numărul 234 și 239 al „Tribunei”.
Redacțiunea

sideră de eldorado al liberalismului, totuși în contra pornirii popoarelor noi nu folosim poliția!

Pesohka felicită pe ministru pentru sinceritate și constată, că contractul trebuie abzis, pentru-că e păgubitor intereselor agronomice ale Austriei.

Reichter vorbind despre articolul din „Nemzet”, protestează în contra amestecului Ungariei în afacerile interne ale Austriei. Spriginește urgența propunerii. (Aprobări.)

Laginja e adict al comunismului vamal și comercial cu Ungaria, pentru-că ar fi o nefericire pentru Croați, dacă s'ar introduce teritoriu vamal separat pentru ambele țări.

Dr. Lueger propune admiterea urgenței. Guvernul a tras vâul de pe tractările ținute, acum, după trecerea alegerilor din Ungaria. (Haritate). Cu privire la articolul din „Nemzet” constată, că *Bánffy* și-a dovedit — alibi. (Haritate). *Alegerile din Ungaria s'au făcut cu ajutorul corupțiunii celei mai mari.* În Austria se condamnă unanim folosirea armatei austriece pentru alegerea *kossuthiștilor*. Noua cameră nu poate fi privită de expresiune a opiniei publice din Ungaria. Cu pactul nu se împărțeste Austria de vre-o grație, ci i-se face grație Ungariei. Dacă legăm pact, o facem în dragul împăratului și al monarhiei. De s'ar face și la noi încercarea de a ține alegeri ca în Ungaria, respectiv ministru-president nu ar rămâne la putere nici 24 de cioruri. Dacă politica maghiară nu ar asupri naționalitățile, starea politicii noastre în Balcani ar fi cu totul alta. Oratorul declară, că atacurile sale nu sunt îndreptate în contra Maghiarilor, ci în contra clicei dela putere, care nu poate fi mai reprobabilă. (Aprobări și aplause. Aplause pe galerie).

Presidentul *Chlumecsky* amenință cu golirea galeriei, ear' pe *Dr. Lueger* îl îndrumă la ordine.

Urgența propunerii se admite. Deputatul *Pattai* cere, ca propunerea să se primească și în merit.

Ministru-president *Badeni* constată, că motivul nașterii propunerii de sub întrebare e evident. S'a dorit provocarea unei discuțiuni în parlamentul austriac, asupra celorlalte părți ale monarhiei, și adică într'un mod nu prea amical pentru aceasta din urmă. Relațiunile din Ungaria și regimul unguresc au fost subiectul unei critice condamnatoare. Ca totdeauna la asemenea ocazii, guvernul trebuie și de asta dată să reprobeze jocul cu vaza și onoarea unui stat, care stă cu noi în relațiuni atât de strinse și amicale. Nu mă voi lăsa în detalieri, — zice ministru-president, — pentru-că în prima linie nu sîntem competenți, și pentru-că, în a doua, materialul necesar pentru a combate ori sdrobi faptele înșirate, nu ne stau la dispoziție. Cu privire la folosirea armatei noastre la alegerile din Ungaria, mă provoc la vorbirea colegului meu dela rășboiu, rostită în ședința de alaltăieri a comisunii budgetare. Guvernul regretă discuția de astăzi, cu atât mai mult, pentru-că poate periclită rezultatul tractărilor avute cu guvernul ungar. Cu această ocaziune trebuie să declar, că domni ministri din Ungaria s'au purtat în decursul tractărilor avute foarte loial, și acestei împingări se poate mulțumi rezultatul ce-l avem în chestiunea pactului. Ce privește atacul din „Nemzet” în contra relațiilor interne din Austria, un fapt altcum, care nu poate fi înfrumusețat și nici justificat, — guvernul și-a câștigat deplină convingere, că guvernul ungar stă de parte de acest articol, care s'a publicat fără știrea și voia guvernului maghiar, și că e chiar reprobabil din partea acestuia. Întrebarea, că articolul cum a putut să apară totuși în numita foaie, nu cade în competența noastră.

Se primește propunerea lui *Pattai* și *Lueger*, în merit, — ear' ședința viitoare se anunță pe Vineri.

REVISTA PRESEI.

Presa română.

„Gazeta Transilvaniei” (nr. 246) vorbește despre cele petrecute în parlamentul austriac, și constată, că:

„A fost un timp, când parlamentul austriac se ferea în mod minușios și numai de a atinge susceptibilitățile Ungurilor; se priva ce de sine înțelece, că Ungaria are să cedeze prima violină și Austria trebuie să cedeze.”

Dar' cu căderea liberalismului în Austria s'a schimbat situațiunea, și:

„În tot cazul discușiunea de Luni, poate servi Ungurilor ca *memento*, că toate în lumea această merg numai până la un loc.”

„Dreptatea” (nr. 246) publică la primul loc un extras din articolul „Chestiunea națională”, pe care noi îl reproducem din „Liga Română” întreg și asemenea la primul loc.

Lupta dela Varna.

— Volnicii electorale. —

(§) Nu e vorba despre istorica luptă dela Varna, ci despre o luptă electorală, nu mai puțin celebră, săvârșită la Varna dela noi, la 12 Nov. n., cu ocaziunea alegerii supletorii de deputat dietal.

Toate alegerile făcute de Bánffy au fost scandaloase, estfel de scandaloase, încât țeara a ajuns de risul și batjocura Europei; ca cea dela Varna însă nu a fost nici una. Aci s'a întrecut guvernul pe sine, ear' organele sale subalterne au dat dovezi, că știu și pot face concurență îngrijitoare colegilor lor din Asia.

Ca toate alegerile, așa și aceasta s'a ținut sub scutul baionetelor, și un oficer, care se afla de față, s'a văzut silind se exclame în fața mai multora, că: „oare asta e mult lăudata libertate din Ungaria?” Observare mai sdrobitoare pentru stăpânitorii de astăzi nici că se putea face. Un alt oficer, cu inima la loc, a trebuit să se posteze cu soldații sei între popor și gendarmerie, ca în modul acesta să evite ciocnirea sângeroasă ce era plănuită din partea gendarmeriei. Pentru a ilustra în mod perfect modul cum s'a despoiat alegătorii de dreptul lor electoral, e destul a spune, că din 1584 de alegători, numai 430 au fost lăsați la urnă, ceilalți au fost toți respinși, sub diferite forme și diferite pretexte. Au votat dară pentru candidatul guvernului 269, ear' pentru candidatul partidului popular 161, și pentru acești 161 de alegători opoziționali au fost concentrată la locul de alegere, o armată întregă, compusă din 1078 soldați!! Se înțelege, că voturile celor 1154 alegători neprimiți la urnă, erau — opoziționale. Ca un caracteristic amintim, că un biet notăreșel și-a permis în gură mare, următoarele frumoase și patriotice observări la adresa opoziționaliilor slovaci:

— „Pe frigare ar trebui trași toți acestia, împreună cu proștii lor!” — ear' un alt oficer, când a văzut ce se petrece înaintea ochilor sei, a exclamat plin de amărăciune: „ce viciați bună trebuie că ați în Africa un astfel de sclav!”

Terorisări cu armata.

Două săptămâni înainte de alegere s'au început terorisările și persecuțiunile în contra alegătorilor din opoziție. Când însă s'a văzut, că amenințările solgăbirilor și a notarilor nu prind, s'a cerut gendarmerie și armată, pe motivul, că: „siguranța publică e amenințată”, deși nici într'o comună, și nici într'un singur cas, ordinea nu a fost conturbată. S'a adus dară miliție, și s'a încortelat pe la oamenii din opoziție. Lucru firesc, că în acele comune, în cari nu se află opoziție, nu s'a trimis miliție, pentru-că acolo „siguranța publică” nu era amenințată”. Hășarii apoi, pretutindenea, unde erau încortelati, au scos vitele bietului om din grajd, și au ocupat grajdul cu totul pentru ei. Când și-a văzut omul vitele legate de gard trșmurând de frig, și-a suiat inima, și corțesului, care totdeauna era la îndemână, și-l întrebă că de ce nu trece în partidul guvernului, pentru-că atunci scapă de încortelarea soldaților, și mai capătă și bani: „i-a răspuns, „fie; în numele Domnului!” În modul acesta și-au câștigat domnii câțiva aderenți. Firește, că soldații au fost mutați apoi la alți renitenți, ear' gendarmeria încă își făcea între acestea datoria, arstând pe toți corțesii opoziției, pe motiv că agitează. Afacerea lor însă abia se va examina, — după alegere, căci înainte de alegere nici administrația și nici justiția nu are vreme.

Mituirii cu bani și beutură.

Toate voturile guvernului au fost cumpărate și plătite cu câte 20—40 florini. În modul acesta partidul guvernamental a pus mâna pe 80 de alegători, dintre cari unii s'au dus la preoții lor cu banii primii dela agenții guvernului, și și-au deșpus mâinile acestora, asigurându-i că nu și-vând sufletul și convingerea. Cei slabi de ânger însă au fost duși cu gendarmii la Varna și aruncați într'o cărcimă jidovească, unde li-s'a dat vin, bere, rachiu, li-s'a pus la dispoziție un taraf de lăutari, dar' s'au pus și sub pază bună, ca să nu fugă. În ziua de alegere tot gendarmii și-a condus la urnă.

Ar se întempla, că unul ori altul dintre alegătorii ademiniți de beutură nu putea să și deschidă gura, și trebuia să-l țină de braț doi trei corțesii arangiatori, ca „liberal cetățean” să nu cadă la pământ.

Când fi întreba pe acestia președintele de alegere, că pentru cine votează, trebuia tot președintele să și răspundă, cu: „așa e că pentru *Sipeky*?” (candidatul guvernului), ear' omul de răspundea cu un „da” era bine, de făcea numai din cap, încă era bine, votul se nota în favorul lui *Sipeky*.

Confiscarea certificatelor.

Președintele de alegere a dispus, ca toți alegătorii să fie provăzuți cu certificate de co-

loare verde, cu cari se adevărește dreptul de alegător al fiecăruia, și și se dă dreptul a se apropia de urnă. Certificatele s'au trimis notarilor spre împărțire, ear' notarii nu le-au împărțit toate.

Lucru firesc, că aceia cari nu au primit certificate verzi erau opoziționali. Ca să nu fie însă stratagema observată din vreme, opoziționali au primit certificate albe, provăzute cu sigiliul comunei respective. Urmarea a fost, că alegătorii provăzuți cu adevărate albe, nu au fost lăsați să treacă la locul de alegere, sub pretextul, că nu sînt alegători, pentru-că președintele de alegere așa a informat miliția, că numai cei cu certificate verzi sînt alegători. Dar' apoi și dintre acestia, nu toți au ajuns la urnă, pentru-că dela cei suspecți cereau „arangiatorii” biletele ca să le vadă, ear' de puseu mâna pe ele le rupeau și ziceau că: „nu sînt valabile!”

Dacă respectivul îndrăznea să se revolte, se dădea pe mâna gendarmilor, cari îl puneau la loc sigur.

Temnița.

O cameră mică și lătincoasă aparținătoare birtului din Varna a fost ridicată la rangul de temniță. Cunoscutul „*Dunkelrest*” militar, e curat salon de gală pe lângă acest local. Aci erau îndesați unul peste altul toți alegătorii renitenți. Un oficer zicea; „sînt soldat; am văzut multe, am fost în Bosnia, dar' aceea-ce ved aici, nu am văzut în viața mea! Nu am inimă înduioșătoare, dar' aceste lucruri nu le pot privi fără a mă revolta.” Dar' eată modul în care se recrutau locuitorii acestei camere negre. Chiar aduc gendarmii pe unul dintre opoziționali. Ușa se deschide. Priveliștea e îngrozitoare. Om lângă om și un aer stricat, care te face să amețești. Omul se aruncă în temniță peste ceilalți și ușa se închide.

Vine alt detașament de gendarmi cu alt om. Se deschide ușa de nou și omul se împinge în temniță. Din întemplerare însă omul e un nriaș, cât un munte, și nu încapă pe ușe. „Apleacă-te!” îi strigă gendarmii, dar' omul nu se apleacă. A urmat o scenă de cea mai groznică barbarie. L-au prins de grumazi gendarmii și l-au lovit peste cap și peste față până a început să-i curgă sângele șiroaie pe față.

Între acestea a sosit locotenentul de gendarmi. „Cară-te în temniță, tu căne!” De ce? întrebă omul, — că doară n'am păcătuit nimănui?! De nou l-au luat la bătaie gendarmii, și l-au aruncat cu sfa în temniță. Voesc să închidă ușa dar' — altă pedecă; omul și-a pus piciorul între ușe, și opintirea gendarmilor ca să o închidă a rămas zadarnică.

„În fere cu el!” a strigat atunci locotenentul. Omul a fost scos din temniță a fost trântit la pământ, pus în lanțuri de fer și de nou aruncat în temniță.

Despre aceasta barbarie s'a făcut arătare protopretorului, care s'a grăbit — firește cam pe când era alegerea gata, se pușă în libertate victimele maltratate în acest mod din partea gendarmeriei, dar' la ordinul seu propriu.

Pisicheriile președinților de alegere.

Președintele de alegere a dispus, ca listele alegătorilor să fie întregite de către notarii comunali astfel, ca pe lângă numele de botex și polecra alegătorului, să și se vadă și numele de batjocură. Cu această apcătură s'au respins apoi toate voturile opoziționale, pentru-că alegătorul își spunea numai numele seu cel adevărat, ear' nu și numele de batjocură, ear' președintele de alegere făcea constatarea, că un astfel de nume nu obvine în lista alegătorilor. Pe lângă toate respingerile acestea, la comisiunea primă au votat 106 guvernamentali și 121 opoziționali, până-ce la a doua comisiune au votat 108 guvernamentali și numai 15 opoziționali. Treaba s'a întemplat astfel:

Președintele comisunii a doua eșia totdeauna afară, când venia rindul la câte o comună ca să voteze, și provoca pe alegători, ca să voteze mai întâiu aceia, cari aderează la partidul popular. Dar' aderenții partidului popular erau la o îndepărtare de trei kilometri, și nu auziau provocarea președintelui; președintele întra apoi în sala de votare, și comunica comisunii, că „alegătorii populari nu sînt, să vină alegătorii noștri!” După-ce au votat toate comunele de-ardul, s'a pus termen de jumătate de oră pentru acei alegători cari n'au votat, și s'au trimis veste și celor cari erau opriți la cordon, că se vină să voteze și ei, tot una, au certificate de alegători, ori nu au. Au și venit 5—600 de alegători de ai partidului popular, dar' până au parcurs ei distanța cea mare dela cordon până la urnă, a trecut un sfert de ciaz, și în celalalt sfert de ciaz abia au putut vota 23 de alegători, căci președintele s'a ținut de lege, a declarat alegerea de terminată pe minut, — și pe candidatul guvernului l'a declarat de ales, cu majoritate de voturi.

Un incident.

După terminarea alegerii, alegătorii slovaci stau în masse compacte pe stradă și nu se respiră cum cere gendarmeria. Locotenentul de gendarmi întra în localul de alegere și strigă iritat: „Oamenii partidului popular nu voesc să se respire; ei au ceva de cuget; ar fi bine, dacă bărbații lor de încredere și-ar sfătui să plece cătră casă, căci altcum voiu dispune să se puște asupra lor!” O groază a cuprins pe toți cei prezenți. Capelanul *Coincsek* și deputatul *Zmeskal* a eșit între popor, cu locotenentul dimpreună, îndemnându-l să nu se opună, ca să nu provoace nefericiri asupra sa. Poporul se purta păcnic, nici vorbă de revoltare. În momentul acesta vine în fugă mare un detașament de gendarmi, cu puștile înreptate spre popor. Un căpitan dela regimentul nr. 72 le strigă un puternic „*Halt*” (stați!). Gendarmii se opresc; căpitanul cheamă hornistul, lasă să sufle alarmă, și se adună întreaga companie, pe care o înșiră de-alungul întreaga popor și gendarmerie, împedcând în modul acesta o neevitabilă vărsare de sânge, provocată din partea gendarmeriei.

Astfel a decurs alegerea dela Varna, astfel au decurs ele toate, în „fericiata” Ungaria — și să se mai mire omul, că guvernul a cucerit 60—70 de cercuri dela opoziție — și să se mai mire, că Europa ne-a luat în batjocură cu „liberalismul”.

Meargă numai înainte baronul Bánffy! Ar fi o rușine pentru „liberalismul maghiar”, dacă s'ar opri numai act cel mai mare apostol al seu, baronul Bánffy!

Alegerile și presa străină.

Deutsche Zeitung din Viena, organ al partidului național german, vorbind despre alegerile ungurești zice între altele: „Două sute cincizeci de mandate guvernamentale și cel puțin tot atâția morți și răniți — eată rezultatul alegerilor ungurești de ieri, a alegerilor în „Țeara libertății”. În onoarea acestei libertăți alegerile au fost păzite de 60.000 de soldați și gendarmi cu baionetele în vârful puștilor.”

Staatsbürger Zeitung din Berlin face următoarele reflexii: „Baronul Bánffy, ministru-president maghiar a învins, dar' cu ce mijloace!”

Trafic mai nerușinat de voturi nu s'a pomenit încă nicăiri, ca în Ungaria cu ocazia aceasta!

În colegiile opozițiunii au fost trimise trupe, ca să împedee cu forța reușirea candidaților opoziționali.

Un singur vot se cumpăra cu 100 fl. Voturile pentru alegerea ministrului *Erdélyi* se urcau la câte 300 fl. fiecare.”

Kölnische Volkszeitung arătând volniciele fără precedent în alegeri constituționale insistă mai ales asupra faptului, că guvernul Bánffy s'a aliat cu *kossuthiștii*, ceea-ce constituie după numitul ziar, o crimă de înaltă trădare!

Germania din Berlin începe astfel: „E într'adevăr de necrezut și përul și se face măciucă, dacă te gândești la alegerile maghiare. Și se pare, că Ungurii nu mai au nici e idee ce va se zică drept, lege, onoare și umanitate.

Violentă, înșelăciune, corupție și schingiuiri — eată armele cu al căror ajutor liberalismul maghiar a eșit triumfător!

Și acesti oameni, cari au călcat legile în picioare, și ale căror mandate sînt pătate de sânge și au costat viața mai multor cetățeni — acesti oameni au să între acum în noua cameră ca să facă legi!”

Aci ziarul înșiră coloane întregi de volnicii petrecute la alegerile maghiare. Spune între altele, că un candidat dela *Diosad* avea întregul tirgușor în buzunarul seu: el nu se mai mulțumia cu corupția obicnuită, ci făcuse și și se iscoldească o poliță de 300 de voturi!! În același ton vorbește și „*Neue Preussische Kreuzzeitung*”.

Cronică politică.

Afacerea Bismarck.

Luni s'a dat răspuns în reichsrathul din Berlin la interpelarea ce s'a făcut guvernului german în chestiunea pactului secret cu Rusia.

Cancelarul *Hohenlohe* declară, că asupra tratărilor dela 1887—1890 dintre Rusia și Germania s'a stipulat necondiționat înțerea secretului. Nu poate da deslușiri nici asupra rezultatului acestei tratări, nici în ce privește atitudinea politicii germane față cu Rusia dela 1890 încoaec.

În fine constată, că în raporturile Germaniei cu Rusia nu s'a observat vre-o schim-

bare nefavorabilă, că aceste raporturi n'au încetat nici un moment de a fi bune și amicale și că raportul Germaniei cătră aliații sei (Austro-Ungaria și Italia) se bazează acum, ca și înainte pe o reciprocă și necondiționată încredere. Vorbește apoi secretarul de stat *Marschall*, care spune, că dela el nu se pot aștepta destăinuiri.

El își exprimă părerea sa de rău asupra destăinuirilor dela *Hamburg* și crede, că tratatul secret germano-rusesc n'a prejudecat nici-decum tratatelor existente ale triplei alianțe. Spune că la 1887 boulangismul amenința pacea, dar' după disparițiunea acestuia a dispărut și pericolele, cari au necesitat încheierea tratatului secret. Astăzi ca și atunci există credința fermă, că Rusia nu va promova s'au sprigini nici-odată o turburare a păcii neprovocată. *Marschall* termină declarând, că linia ce a tras-o politica germană este: a ține cu credință neștrămutată la alianța cu Italia și Austro-Ungaria.

Richter, într'un discurs oratoric, trage la răspundere pe principiile *Bismarck* cu destăinuirile sale și cere să fie rezervat în chestiuni exterioare așa cum pretindea el când era cancelar.

A luat apoi cuvântul contele *Herbert* de *Bismarck* declarând, că un sentiment de tact îl împedecă de a vorbi. Declarațiunile prințului de *Hohenlohe* au luat discețiie baaa sa esențială.

Sêrbare millenară în Dej.

— Scrisoare particulară. —

Din giurul Dejului, 14 Nov. n.

Poate-că viu cum târziu, înse de cumva alții mai dexteri în scriere nu m'ar fi prevenit, cred că fac bun serviciu în cunoștințând publicul despre un tâmbăliu, care s'a sêrbat în Dej, la 12 Nov. st. n. c.

În Dej sînt 7000 locuitori, dintre cari Români fac a treia parte; ceilalți sînt Jidovi, Unguri, Armeni, Germani, apoi un număr cam însemnat de Țigani și Slavi.

Românii au două confesii; au doi protopopi și un capelan, au școlile lor confesionale.

Representanța comunală a decis să facă un monument pentru milleniu. Acest monument s'a desvîlt în 12 Nov. n. c. cu pompă foarte mare, la care au participat toate confesiunile, afară de Jidani.

Mai înainte, la sfințirea monumentului a vorbit monahul *Kozma Döme*, spunend, că Dumnezeu Ungurilor i-a păstrat pe dinșii atata vreme, pentru a ajunge aceste zile de „bucurie”; după dînsul a vorbit protopopul reformat *Vásárhelyi*; a urmat apoi zelosul în de aceste afaceri, protopresbiterul gr.-or. *Teodor Herman*, ear' după dînsul capelanul gr.-cat. *Ioan Avram*, cari nu s'au rușinat a face formele de sfințire și a blagoslovi un monument ridicat în amintirea păgânismului. În fine după vorbirea lui *Dr. Kustár Gyula*, care a accentuat, că această patrie e numai proprietatea Maghiarilor, șovinștii s'au întrunit la un banchet, unde mestecându-se și Jidani cu domni, au șezut toți la masă și s'au ospetat.

Vicemitele *Dr. Torma Miklós*, mulțumit cu rezultatul alegerilor, a provocat pe Jidani — cari ședeau la masă cu pălăriile pe cap — să și depună pălăriile și să cugete că sînt în societate cu „domni”; la care provocare Jidani sculându-se dela masă și spunend vicemitelui: „că mai înainte avend lipsă de dînșii, „alții” și-au ridicat pălăria înaintea lor” și acum „dînșii (Jidovii) trebuie să și-o ridice”, cu toții au părăsit sala și au rămas numai „domni”, căci dintre Români cine au participat, nu mi-a succes a ști, pentru-că numai cu puțin am putut conveni.

Dar' seara fiind orașul iluminat și dând cu treasurile, a început a se mișca pielea de nu mai putea omul umbra.

Eram la un consăngean al meu încuartirat, și cinam, când odată vine servitoarea și ne spune, că au spart ferestrela la avocatul *Dr. Ioan Farcaș*, pentru-că nu a pus lumini-nări în ferestri.

Nu pot destul să mă mir de preoții noștri, cum pot ei lua parte la unele ca acestea, chiar funcționând.

M'am scandalizat, vèzènt cu ochii cum a pășit protopopul reformat înaintea protopresbiterului și și-a ținut dieția, apoi după dînsul și-a luat protopresbiterul *Teodor Herman* multirenicul și a blagoslovit.

M'am mirat când am auzit, că ferestrela avocatului *Dr. Ioan Farcaș* sînt sparte, și după cele scrise în „*Tribuna*” nu am priceput lucrul, pentru-că nu pot pricepe cum poate fi, că au făcut Maghiarii și cu dînsul ceea-ce au făcut cu Jidovii. Sau doar': „*Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen*?”

Spre orientare pentru cei „rătécii”, cred a fi de lipsă a aduce la cunoștința onoratului public cetitor, unele pățanii de acestea,

ca să vadă că nu e consult a mânca cireșe dintr'un bîd cu „domni”, ear' pe de altă parte să cunoaștem pe conducătorii, cari numai după interesele lor proprii vînezău.

Creștinul.

Din Silvania.

Alegerea de deputat în Dioșișd.

— Raport special. —

— 14 Noembrie n.

Alegerile pentru parlamentul din Bucu- peștea punend în ferbere toată țara, ni da Români n'am putut rămâne neînșițați. Po- siția noastră a fost mult înlesnită, încât cre- derile noastre de mult era precisat prin hotă- ririle conferențelor naționale, care în anii ces- tii mai recentii foarte des și amar a fost sigilat prin suferințele din cale afară de dureroase ale conducătorilor nostri. Fiecare osândă a trebuit să fie un „memento” pentru tot Românul, făgăduință firmă a trebuit se pună unul fiecăruia atunci, că cu toții se vor alipi, vor urma și îmbrățișa principiile pentru cari atîta luptă și jertfă s'a adus.

Solidaritatea e arma cea mai puternică cu care putem impune inamicului și unica mîngăiere ce în zilele nefaste de acuma sub gu- vernarea despotică alui Bănffy poate să ne aline durerile, să ne inspire speranță de isbîndă în viitorul cel mai apropiat, ar fi con- lucrarea armonică în realizarea deciziunilor conferențelor noastre. Că înțelepțește au lu- crat conducătorii nostri, și calea cea mai bună au ales ei decretând pasivitatea, docu- ment elatant e, că ne-au urmat nu numai naționalitățile aliate, și chiar și unii dintre Maghiari, cari încă încep a se scărbi de mo- dul de alegere, ce se practică în nefericita noastră patrie.

Cu nespusă consolare, am cetit că în cele mai multe cercuri — laudă să fie con- ducătorilor — s'a observat pasivitatea și numai sporadic au fost excepțiunile; durere, ce ex- cepțiunile le-au format chiar aceia, pe cari secolii de-arîndul ne-am datat a-i numi con- ducători naturali ai poporului: preoții și do- cenții.

În cercul electoral al Dioșișdului din Silvania, a pîșit cu program guvernamental un Sámuel Lázár, ear' Rákosi Viktor cu program kossuthist. Dela propagatorii astor- fel de programe nici cel mai optimist dintre Români nu poate se aștepte nici un bine, și pe cînd cu fală pot accentua, că din 60 de comune cari constituiesc cercul, majoritatea s'a abținut dela alegeri, nu pot să nu înfiez la locul acestă pe preotul din comuna pur ro- mânească — Chilioara — Leone Maior și pe docentul seu Alexandru Belu, cari au făcut rușinoasă excepțiune, mergend cu întreg po- porul calea rușinoasă, la urnă.

N'ar merita, ca în coloanele „Tribunei” să se ocupe spațiul cu ei, încât Leon Maior pentru Români de mult e mort, desbrăcat de tot simțul național, totdeauna a fost slugă plecată a slujbașilor botozaiți și nebotozaiți, dar' fiindcă în convenirile Românilor îi place a se bate pe piept, obtrudându-se de cel mai aprig naționalist, e bine să știe toți că cine este și să-l preuească după merit.

CRONICĂ

Sibiu, 19 Nov. n. 1896.

Din cauza sîntei sîrbători de mîne, numărul proxim al foii noastre va apăre numai Sâmbătă seara.

Dela Curtea română. Duminecă a fost aniversarea a 27-a a căsătoriei MM. LL. Regelui și Reginei României. Cu acest prilegiu s'au adresat Suveranilor telegrame de felicitare din toate unghiurile țării.

Distincțiune. Ni-se scrie din Bucu- rești, că s'a acordat dlui Gr. M. Manu, fost director general al regiei monopolurilor sta- tului, înalta autorizațiune de a primi și purta însemnele de mare cruce a ordinului „Ta- covo” (Sérbia).

Prigoniri prin ai nostri. În 14 Noembrie c. a fost citat la oficiul protopro- torului din Teregovia judele comunal Ni-olae Ienea din comuna grănițerească Verendin, de- nunțat de nevrednicul învîțător de acolo Ni- colae Budescu, că în vremea Memorandului ar fi ațîțat poporul, ar fi fost la Cluj și ar mai fi săvîrșit câteva asemenea păcate „patrio- tice”. Toate denunțările s'au dovedit însă de neadeveritate. Astfel renegatul Budescu a ră- mas cu un „merit patriotic” mai puțin.

Declarațiune. Sîntem rugați a pu- blica următoarea întimpinare: Onorată Redac- țione! Prin articolul corespondentului d-v. apă- rut în 3/15 Noembrie a. c., fiind că și sub- scrieul apartin advocaților din graniță, mă simt adînc atins, încât la nici un cas n'aș vol ca public român, între cei provocăți, să mă înșire și pe mine! Pentru purificarea ne- vovăției mele, vă declar, că eu n'am fost pro- vocat nici de Mehadieni, dar' nici de vre-o

persoană particulară, ca să iau asupra mea apărarea nenorociților Mehadieni! Dar' cei mai mult, n'am avut absolut nici o stare, de- spre terminul pertractării finale! Pertractarea 'mi-a venit la cunoștință numai din ziarul preiut ce-l dirigiați! Declar solemn, că de cumva aș fi fost provocat, fie de Mehadi- cani, ori de alte persoane particulare, care se interesează de afacerile noastre publice, cu plăcere 'mi-aș fi făcut datorița. Petru Că- lăciariu, advocat.

Hymen. Paulina Boloi și Alexandru Bussa, își vor sîrba cununia lor Duminecă, la 22 Noembrie 1896 st. n., la 11 ore a. m., în biserica catedrală gr.-ort. română din Ca- ransebeș.

Boala de ochi în armata română. Trăchomă s'a băntuit de mult în Armă- nia, și s'a încuibat și în sinul Armatei ro- mâne. După o statistică publicată de mi- nisterul de război, la 30 Septembrie trecut erau bolnavi de ochi, în armată, 1250 de soldați. Cel mai băntuit de boală este cor- pul IV de armată din Iași cu 823 de bolnavi.

Statistica universitarilor din B- pesta și Cluj. După statistica questurei, numărul ascultătorilor la universitatea din Bu- dapeșta s'a urcat dela 4407 (anul trecut) la 4697. Între aceștia 3171 (față de 2870) sînt jurisți, 86 (față de 77) teologi, 742 (față de 832) me- diciniști și 578 (față de 505) filosofi. Numărul studenților în farmacie e de 120 față de 123 din anul trecut. — La universitatea din Cluj, numărul ascultătorilor e 790, față de 626 din anul trecut. Juriști sînt 432, me- diciniști 116, filosofi 144, studenți în științele naturale 65, în cele farmaceutice 33.

Sinucidere. La 15 Noembrie n. s'a sinucis în apropierea gării dela Orșova un bătrîn, elegant îmbrăcat, de vre-o 60 de ani. Nefericitul își trăsese un glonț de revolver în gură. Lângă cadavru s'a aflat înșoptit o lu- minare, la care fuseseră arse mai multe epi- stole și file din notes. Sinucisul fiind străin, nu 'i-s'a putut constata identitatea. Asupra lui s'au găsit 225 fl.

Neorolog. Domnișoara Lucreția An- dreșan, fiica vîduvei preotese Ana Andreșan din Pata, în 16 Nov. n., la 3 ore diminea- șa a trecut în cele eterne, în etate de 19 ani.

Tolstoi — în Siberia! Foile din Lemberg primesc din Petersburg senzațională știre, că guvernul rusesc va ridica împotriva marelui scriitor acușă, că propagă principiul de secte religioase, amenințund cu derăpănare biserica rusească de stat. Urmarea acusei ar fi deportarea lui Tolstoi la Siberia.

Recrut sinucigaș. În cetatea Ara- dului s'a împuşcat alaltăieri recrutul Alexă Popa din Sîntea. El a fost transportat în cea mai desperată stare la spital. Pe drum nefericitul a rugat pe soții sei să-l omoare. La investigare n'a putut rosti decît cuvîntul „zugföhren”, apoi a murit.

Furt îndrăzneț. Un pușgaș din Pa- ris, deghisat în haine de servitor postal, a furat dintr'o căruță de poștă un sac plin de pistole cu bani, în valoare de 32.000 franci. Făptuitorul a dispărut.

Statar asupra ziaristilor. Din Madrid se anunță, că generalul Weiler, co- mandantul trupelor spaniole din Cuba, a or- donat soldaților sei să împuşte fără milă pe ori-ce ziarist spaniol sau străin, care se va arăta pe cîmpul de luptă.

Odaia rozelor parisiene. În Paris — scrie Temps — a sîrșit mare bucurie știrea, că Tarevna n'a aruncat mînuirea de flori, primite la Paris în buchete, ci le-a arangiat o odaie separată în palatul imperial din Petersburg.

Episcop osîndit la moarte. Alaltă- ieri tribunalul din Constantinopol a osîndit la moarte pe episcopul armean Harkoz, pentru- că a luat parte la turburările din 26 Aug. n.

O idilă. Pictorul Forchi din Roma a fugit cu princessa Elvira, fiica lui Don Carlos, pretendent la tronul spaniol. Idila s'a des- fășurat în orașul Vereggiu, unde princessa Elvira venise, spre a se recrea. Îndrăgo- știții au petrecut mai multe zile în Senna. De aici au plecat spre Franța. Princessa a luat cu sine giuvaere în preț de 300.000 fr. Cutezătorul Forchi e căsătorit și tată al mai multor copii.

Moartă — înviată. O întîmpiere misterioasă agită de prezent poporațiunea din Gioroc (cott. Arad). Înainte cu vre-o 22 de ani murise acolo mama proprietarului Fran- cisc Becker. Fiul, pe atunci de 9 ani, crescu mare și uită cu desăvîrșire pe mamă-sa. Nu de mult însă el ață fără de veste, că de- cedata a înviat și trăiește în comuna Cnom, unde într'adever o și regăsi. Autoritățile vor face de figură lumină în acest misterios cas.

Incendiu de păduri în Turcia. O telegramă din Constantinopol anunță, că în cercurile Rodos, Armatko și Ishakli toate pă- durile de pe fîrmurul european al mării Ma- rmară au căzut jertfă flăcărilor. Paguba e foarte mare.

Femeie înveninată. Poliția din Lon- dra e preocupată de un misterios cas de moarte. Alaltăieri a sosit din New-York la

„Hotel-Cecil” un tînăr numit Marrytt, de vre-o 22 de ani, cu frumoasa sa soție. A doua zi dimineața femeia a fost aflată moartă de opiu. Bărbatul ei susține, că ea trăia re- gulat cu opiu și că de sigur o prea mare doză luată 'i-a cauzat moartea. Se crede, că tînăra femeie e sau Română, sau Maghiară de naștere.

Presă engleză în școală. În An- glia presa se bucură de o rară considerație, dovadă și faptul, că ziarele se folosesc chiar și în scopuri de instrucțiune publică. Nu de mult se scria prin foi, că învîțătorii englezi au cetit și explicat elevilor descrierea lui „Daily Chronicle” asupra călătoriei lui Nan- sen. Îndesebi profesorii de geografie se fo- losesec totdeauna de știrile și de mapele de- spre explorările geografice. În diferitele clase se ață câte o tablă separată pentru lipirea articolelor de ziar. Călătoria lui Nansen a fost discutată temeinic în fiecare școală; elevii au lucrat și teme despre ea.

Frideric Nietzsche, unul dintre cei mai mari, dar' totodată mai periculoși cugetă- tori ai secolului a fost vizitat, cu ocazia aniver- sării sale de 52 de ani, de mai mulți prieteni. Aceștia au experiat cu bucurie, că lumea sa sufletească nu-'i cu desăvîrșire în- necată, ci are și unele momente lucide, în care bolnavul vorbește logic și se cugetă. Un celebru medic de alienați a declarat chiar — scrie „Köln. Zeit.” — că nu-'i exchis, ca filo- soful să-'i redobîndească întreaga facultate spirituală. Lumea cultă de pretutindena ur- mărește cu deosebit interes starea bolnavului, care cîta vreme a lucrat, a relevat prin aforismele sale fragmentare probleme, cari îndeamnă omenirea la serioasă cugetare. Nietzsche a fost aristocrat morală, a înălțat însă atît de mult de-asupra mulțimii așa zisul „Übermensch”, încât a devenit totodată anarhist în principiile sale morale. Dăm aici, drept specimen, câteva dintre cugetările pătămașe, sîbătaice, răsăvîrtoare, cari au dus pe acest filosof la nebunie:

- Răsboiul e starea naturală a omului.
— Numai cel tare are drept la traiu.
— Mulțimea e netrebnică și umilită dar' și slabă, pentru-că de multe-ori sute de mii urmează unui puternic. Piară mulțimea!

— E trist, că cel tare trebuie să fie cu consideratie la cei slabi. La ce să se ocupe de ei? O sută de milioane de oameni îi stă în voe unui Napoleon să-'i ucidă, spre a nu fi silit să fie cu considerare la mulțime.

Aforismele marelui cugetător se răs- pîndesc din zi înaintea, deși — „măiestrul e nebun”.

Știri mîrunte. Din Paris se anunță, că Menelick a promis a vizita expoziția din 1900. — Vaporul italian Conte Hato, care ducea o mare cantitate de vin la Fiume, s'a cufundat lângă Lussimpiccolo; personalul a fost salvat. — La începutul lunii viitoare va apăre cartea „Motivul crimei” de Iasa Tomics. — În Se-Michleșul-mare a murit femeia Ana Petruț, în etate de 106 ani. — La Belgrad și Zimony Dunărea a fost abuciumată ieri de un orcan violent, care a cauzat mari daune, rupend toate podurile din porturi. — Preotul reformat Carol Hoffer din Kis-Harvány s'a strangulat; motivele sînt necunoscute.

Aforisme politice.

— Una la zi. —

Totdeauna e o mare nenorocire pentru o țară ce se ață în ajun de agitări poli- tice, cînd partidul oamenilor onesti nu îm- brățează ideile cele noue, pentru-că să le dirigă moderându-le. Napoleon III.

Posta redacțiunii.

Dlul Th. A. A. în Bucu. Nu putem începe publicarea, pînă nu avem lucrarea întregă. Binevoți a ne trimite continuarea. Salutare!

Mai nou.

Din Blaj.

— Prin fir telegrafic. —

— 19 Noembrie n.

În cauza congruei sinodul a enunțat unanim îndreptățirea clerului greco-cato- lic român a pretinde dotațiune, și a propus Excelenței Sale Metropolitu- lui Victor, ca la timpul potrivit să con- voace un special sinod, care se fie con- sultat asupra modalității regulării con- gruei.

Teatru orașeneso în Sibiu.

Sâmbătă, 21 Noembrie n.

A doua reprezentație a marelui tragedian Maurice Morisson.

„RICHARD III.”

Bibliografie.

„Calendarul Poporului”

— pe 1897. —

Anul acesta e al XII-lea de cînd apare „Calendarul Poporului”, unicul calendar romă- nesc cu desăvîrșire popular, atît ca cuprins, cît și ca limbă. El a mulțumit totdeauna așteptările oamenilor nostri pînă și a celor mai cetiți, îndeosebi cel din 1896, pe care însuși raportul literar al „Astei” 'l-a numit „excellent”. Cel pentru 1897 însă le întrec e pe toate atît ca material, cît și ca volum, avînd partea literară cu o întregă coală mai bogată decît în anii trecuți.

Întreg calendarul e de un colorit emi- namente național-poporal, notă exclusiv pro- priu lui în toată literatura noastră calinda- ristică, de altfel destul de avansată.

Materialul calendarului e nou, ales, plă- cut și instructiv, ear' limbajul limpede, po- poral, curat și curgător.

Calendarul poporului din estan presentă două neaprețuite inovațiuni: se schițează pe seama țeranului nostru activitatea câtorva din- tre cei mai de valoare literați români, mai ales moderni, — în accepția morală a cuvîntu- lui, — și dă o cuvenită importanță vieții noastre politice, reasumînd într'un amănunțit articol de fapte și date pozitive, momentele de căpetenie ale vieții noastre naționale din Ianuarie 1896 pînă Septembrie 1896.

Din bogatul cuprins literar relevăm:

Biografia dlui Dr. I. Rațiu, împodobită cu două portrete ale d-sale, unul dela 1861, în costum național, al doilea dela 1896 (după cea din urmă fotografie).

Biografia e scrisă detaliat, cu date au- tentice, cu episoade interesante și într'un stil românesc obiectiv și măsurat, dar' totuși cald și însușeșit. El ne dă o viuă și strălucită icoană în miniatură despre viața și activita- tea venerabilului president al partidului na- țional român.

Biografieii li urmează niște dragălașe „istorioare despre porumbi”; poezii de Ioan Nenitescu; anecdote de Dumitru Stăncescu; o schiță literară despre mintosul Anton Panu, cu o „povestea vorbii” despre „pricina de ju- decății”; scrieri („Dimineața și seara”) de doamna Colomb; o schiță literară beletristică a calendarului, urmînd articolul „Răvașul no- stru” de Ioan Scurtu.

Articolul acesta, tipărit cu litere petit, se extinde pe 12 pagini.

Inovațiunea aceasta presentă o deose- bită valoare și sperăm, că ea se va perfec- ționa din an în an, pînă va deveni o com- pletă statistică a evenimentelor mari, ce vor urma a se petrece în viața noastră.

Partea economică a calendarului dease- menea e lucrată cu pricepere și îngrijire.

Cît pentru partea calindaristică și in- formativă, ea e cît se poate de bogată și exactă.

Valorosul Calendar al Poporului e cel mai ieftin între toate calendarile noastre, co- stînd numai 20 cr. Dacă luăm în seamă taxa de 6 cr. timbru, reclamată de fiecare exemplar, și rabatul ce se dă librarilor la desfacerea lui, pentru redigere și tipărire rămîn numai 10 cr.

„Calendarul Poporului” n'ar trebui să lipsească din nici o casă românească, atît e el de bun, bogat, plăcut și ieftin.

Calendarul zilei.

20 Nov. n. 1896.

Julian: (+) Arhanghelii Mihail și Gavriil. Gregorian: Felicia.

Soarele: răsare 7.35, apune 4.25 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 19 Noembrie n. 8 ore dimineața.

Table with 5 columns: Presiunea atmosferică, Diferența din presiune, Temperatura după Celsius, Maximul și minimul temperaturii, Direcția vîntului. Values: 721.1, + 1.1, + 10.4, +16.5 / 6.2, SO.

Sosiți în Sibiu.

În 19 Noembrie n. 1896.

Hotel „Împăratul Romanilor”, Kazanickyy, major din Sepeș-Sân-Georgiu. G. Hinkl, ospîtar din Crașova. S. Friedmann, D. Balossu și Knöpfelmacher din Viena. S. Kiss, Lindenbaum, G. Schön, S. Deutsch, toți voiajgiori. E. Fluss și A. Schönfeld din Bu- dapeșta. I. Walther și Cosenz din Viena, Wimmer din Linz și Teutsch din Brașov, toți comercianți.

Hotel „Neurhner”. D-na de Schaff, soție de vice- colonel din Cernăuți. D-na Biró, privatieră din Orăș- tie. S. Wolf și I. Zucker din Lemberg, Kurländer din Budapeșta și V. Leopold din Viena, toți voiajgiori.

Hotel „Moltzer”. L. Gottfried, privatier din Bis- trița. F. Meltzer din Bistrița și P. Paulini din Rimnic, neguștori M. Förster, oficial din Stanislau.

Bursa de mărfuri din Budapeșta dela 17 Nov. n. 1896.

Table with columns: Sîmbinte, Qualitatea per hect., Prețul per 100 ch. ogr., Cîmbința per lot, Prețul per 100 chilo. Rows include Grâu, Bîntășesc nou, Grâu dela Tisa, etc.

Table with columns: Sîmbinte, Soial, Qualitatea per hect., Prețul per 100 chilo. Rows include Sîmbinte, vechi ori noue, etc.

Cursul din Sibiu.

Table with columns: Hartie-monetă română, Lire turcești, Imperiali, Ruble rusești, Galbeni, Napoleon-d'ori. Values include 9.47, 10.80, 9.60, etc.

Bursa de Budapeșta.

Table with columns: Renta de aur ung., ungh. val. cor., Imprumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriilor căilor ferate de Ost ung., etc.

Bursa de Viena.

Table with columns: Renta de aur ung., ungh. val. cor., Imprumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriilor căilor ferate de Ost ung., etc.

Bursa de București.

Table with columns: Renta rom. per 1875, Renta română amort., Renta (Schuldverschreib), Oblig. de stat C. F. R., etc.

Editor și redactor responsabil: Teodor V. Păcățian.

Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Nr. 4922—1896.

2—3 [2502]

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de medic cercual în comitatul Sibiului, cercul Mercurei, se scrie prin aceasta concurs. Reședința medicului cercual este Mercurea și aparține la cercul sanitar al se comunei: Mercurea, Apoldul-de-jos, Amnaș, Topârcea și Ludoșul-mare.

Emolumentele medicului cercual sunt următoarele:

1. Salar anual 800 fl.
2. Bani de cuartir 200 fl.
3. Paușal de călătorie 300 fl.
4. Taxele după statut pentru cercetarea bolnavilor.

Medicul cercual deobligat a cerceta comunele aparținătoare de cercul său, și anume: Apoldul-de-jos și Amnașul pe săptămână de 2 ori, Topârcea și Ludoșul-mare, pe săptămână odată și a ordina la orele prescise.

Cereri concursuale instruite în sensul §. 9, I. 1883 și §. 143, XIV. 1876 au de a se prezenta pe lângă dovedirea funcțiunii de până acum și cunoașterea limbilor până în 15 Decembrie a. c., d. a. la 6 ore subscrisului.

Mercurea, în 12 Noembrie 1896.

Pretor cercual suprem:
Mangesius.

Nr. 2907—1886.

[2492] 3—3

Publicare de licitare.

Din partea subscrișei antistii comunale se face publicamente cunoscut, că dreptul de încassatul vămii pentru țirg, ce este proprietatea comunei Câmpeni, la 27 Noembrie a. c. dimineața la 10 ore, în cancelaria comunală se va da pe calea licitațiilor în arandă pe anii 1897, 1898 și 1899

Prețul strigării: 7552 fl.

Oferte în scris provăzute cu vadiumul de 10% se primesc.

Condițiunile de licitare se pot observa în cancelaria comunală.

Antistia comunală.

Câmpeni, în 14 Noembrie 1896.

Vasilie Tomuța,
not. cerc.

Georgiu M. Corcheș,
primar.

Ein Fräulein

welches viele Jahre in hervorragenden Instituten Frankreichs, Belgiens und Deutschlands als Lehrerin gewirkt hat, empfiehlt sich zum Unterrichte in der

französischen Sprache

nach einer leichtfasslichen Methode. Näheres Franziskanergasse Nr. 20. Parterre. [2490] 3—3

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare:

TABLOUL

DOMNULUI

Dr. IOAN RAȚIU

compus din 2 fotografii: una în costum național la 1859 și a doua după ultima fotografie.

Mărimea întregului tablou este de 30 cm. lung. și 24 cm. lăț. Prețul numai 25 cr. plus 2 cr. porto.

MOARTEA CLOȚANILOR**(„RATTENTOD“)**

(Felix Immisch, Delitzsch)

este cel mai bun mijloc pentru stîrpirea grabnică și sigură a cloțanilor și șoarecilor.

Pentru oameni și animale de casă nu e stricăcioasă.

Se poate căpăta în pachete de 30 cr. și 60 cr. în apoteca lui Carl Müller în Sibiu („La Vulturul-negru“) și în Borgo Prund. [2126] 8—10

TABLOUL**„CONFERENȚEI NAȚIONALE“**

în mărime 33×50 cm.

Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin postă fl. 1.70.

„LUGOSANA“

Institut de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Lugos.

Primește depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

- a) Depuneri cu anuș de 30 zile cu 5%;
- b) „ „ „ 60 „ „ 5 1/2%;
- c) „ „ „ făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat. După starea casei depuneri până la 500 fl. v. a. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

[1947] 37—

Direcțiunea.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate**bucătăriei**

române, franceze, germane și maghiare

cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicate sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (de la 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

La „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

CARTEA DURERII

DE

EMIL BOUGAUD.

TRADUCERE DE

IACOB AFIN NICOLESCU.

Editor: Dr. E. DĂIANU.

Prețul 70 cr. (cu port postal 78 cr.)

Această carte a fost recomandată de către Exc. Sa Metropolitan Victor Mihály de Apșa printr'un circular special.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „Matilda“ de Bodok

care după experiențele făcute s'au dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută mai ales: la **conturbări de mistuire, maldiele stomacului, a rinichilor, a beșicii utului și ale organelor respiratoare** etc. [1739] 73—100

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul său mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefacător — va îndeplini chiar și pretențiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

Deposit în Sibiu, Sighișoara și Alba-Iulia:

la domnul I. B. Misselbacher sen., Cluj: Segesváry és társai, Déva: Balog Gyula, Orăștie: Németh János; în Brașov deposit propriu strada Caldărarilor nr. 68, și se poate comanda și de-adreptul dela administrațiunea subsemnată.

Cu toată stima

Administrațiunea isvorului „MATILDA“:

Josef György.

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

Biblioteca lui George Barițiu.**Cele mai ieftine cărți românești!**

Librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni din Sibiu ajunse în posesiunea unei mari părți din biblioteca lăsată de neuitatul

GEORGE BARIȚIU

se află în plăcuta poziție de a oferi publicului românesc cărți prețioase cu cel mai redus preț.

„Istoria Transilvaniei“.

Marele op al regretatului nostru istoric:

„PĂRȚI ALESE DIN ISTORIA TRANSILVANIEI“

pe 200 de ani din urmă (3 volume). Se poate procura cu preț redus. Anume:

Vol. I. broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30. Vol. II. broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80. Vol. III. broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80. Opu întreg broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — șese fl. și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

„Dicționarul ungueresc-românesc“.

Broșurat în loc de fl. 2.50 costă acum numai fl. 1.50. Legat costă numai fl. 2.50.

Alte cărți rari și prețioase.**Prețuri reduse:**

Dicționarul limbii române, după însărcinarea dată de societatea academică română, elaborat ca proiect de A. T. Laurian și I. C. Massimu. Colaboratori Iosif Hodoș și George Barițiu. — București 1876, opul complet numai 4 fl.

Glossariu, care cuprinde vorbele din limba română străine prin originea sau forma lor, precum și cele de origine înduioasă. Elaborat de A. T. Laurian și I. C. Massimu. București 1871, 584 pagini numai 50 cr.

Othello, novelă de Wilh. Hauf, traducere. 81 pagini numai 10 cr.

Responsabilitatea ministerială. Discursul de reîntrare al procurorului general și răspunsul prim-președintelui înaltei curți de cassatiune și de justiție la 16 August 1866 cu un apendice. București 1866, 57 pagini numai 10 cr.

Criticele „istorice“ ale lui Iosif Sterea de Kerpenyes scărmanate — informațiune tipărită ca manuscris de George Barițiu. Sibiu 1892. 22 pagini 5 cr.

Două drame familiare, lectură pentru tinerimea de sexul femeiesc. Sibiu 1891. 44 pag. numai 20 cr.

Aotele conferenței electorale a reprezentanților alegătorilor români din Ungaria și Transilvania, ținută în Sibiu la 1, 2 și 3 Iunie 1884. — Sibiu, 1884 84 pag. numai 20 cr.

Tesaur de Monumente istorice, atât din vechiu tipărite cât și manuscrise, cea mai mare parte străine, adunate, publicate cu prefațe și note ilustrate de A. Papiu Ilarianu. (Tomul II. și III.) București 1864 à 1 fl. 50 cr.

Două raporturi de-ale acelor prefeți de legiuni românești, cari în anul 1848/9 au susținut luptele cu insurgenții unguri până la reîntrarea trupelor imperiale în Transilvania. — Sibiu 1884. 80 pagini numai 15 cr.

Opurile lui Caiu Corneliu Tacit, traduse de Gavril I. Munteanu, director și profesor, date în tipar sub auspiciile societății academice după încetarea din viață a traducătorului (Biografia traducătorului anexată). Sibiu 1871 1 fl.

Darea de seamă asupra prooesului politico de presă al dlui George Barițiu, redact. „Observatoriului“, în cestiunea colectelor pentru soldații români răniți. (Pertractarea finală din 30 Aprilie n. 1879). În loc de 25 cr. acum numai 10 cr.